

גלגולי דמותה של אשת איוב
מקרא, מדרש, ספרות עברית חדשה ואמנות
עדיאל כהן

מבנה ספר איוב

1. מבוא: סיפור ראשיתו של איוב (א-ב)
2. קללת איוב את יומו (ג)
3. הוויכוח בין איוב לרעיו (ד-לא)
 - א. מחזור ויכוחים ראשון (ד-יד)
 - ב. מחזור ויכוחים שני (טו-כא)
 - ג. מחזור ויכוחים שלישי (כב-כו)
- ד. המשל הראשון של איוב - שבועה על דיבור אמת (כז-כח)
- ה. המשל השני של איוב - שבועת הצטדקות (כט-לא)
4. נאומי אליהוא (לב-לז)
5. נאומי ה' מתוך הסערה (לח, א - מב, ו)
6. חתימה - סיפור אחריתו של איוב (מב, ז-יז)

הוויכוח בין איוב לרעיו (פרקים ד – לא): שלושה מחזורים של ויכוח

• מחזור ראשון (פרקים ד – יד)

אליפז – איוב

בלדד – איוב

צפר – איוב

• מחזור שני (פרקים טו – כא)

אליפז – איוב

בלדד – איוב

צפר – איוב

• מחזור שלישי (כב – כו)

אליפז – איוב

בלדד – איוב

מבנה הסיפור על ראשיתו של איוב (א - ב)

תמונה	מקום התרחשות	פסוקים
תמונה ראשונה	בארץ	א, א-ה
תמונה שנייה	בשמים	א, ו-יב
תמונה שלישית	בארץ	א, יג-כב
תמונה רביעית	בשמים	ב, א-אז
תמונה חמישית	בארץ	ב, בז-יג

תמונה ראשונה: בארץ : א, א – ה

(א) אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עוֹץ אִיּוֹב שְׁמוֹ וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא תָם וַיֵּשֶׁר וַיִּירָא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע:

(ב) וַיּוֹלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשְׁלוֹשׁ בָּנוֹת:

(ג) וַיְהִי מִקְנֵהוּ שִׁבְעַת אֲלֵפֵי צֹאן וְשְׁלֹשַׁת אֲלֵפֵי גִמְלִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת צֹמֵד בָּקָר וְחֲמִשׁ מֵאוֹת אֲתוֹנוֹת וְעֶבְדָּה רַבָּה מְאֹד וַיְהִי הָאִישׁ הַהוּא גָדוֹל מִכָּל בְּנֵי קֶדֶם:

(ד) וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתָּה בֵּית אִישׁ יוֹמוֹ וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לְשְׁלֹשַׁת אַחֵיתֵיהֶם לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת עִמָּהֶם:

(ה) וַיְהִי כִּי הִקְיִפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתָּה וַיִּשְׁלַח אִיּוֹב וַיִּקְדָּשׁם וְהִשְׁכִּים בַּבֶּקֶר וְהִעֲלָה עֹלוֹת מִסֶּפֶר כָּל־כִּי אָמַר אִיּוֹב אוֹלֵי חָטְאוּ בְנֵי וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים בְּלִבָּבָם כִּכָּהֵן יַעֲשֶׂה אִיּוֹב כָּל הַיָּמִים:

תמונה שניה בשמים: א, ו – יב

(ו) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְקֹוֹק וַיָּבֹאוּ גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם:

(ז) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל הַשָּׁטָן מֵאִין תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְקֹוֹק וַיֹּאמֶר מִשּׁוֹט בְּאָרֶץ וּמִהַתְהַלֵּךְ בָּהּ:

(ח) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל הַשָּׁטָן הַשְּׂמֹת לְבָדְךָ עַל עַבְדֵי אֵיזֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בְּאָרֶץ אִישׁ תָּם וַיִּשָּׂר יִרְא אֱלֹהִים וְסָר מֵרַע:

(ט) וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְקֹוֹק וַיֹּאמֶר הַחַנָּם יִרְא אֵיזֹב אֱלֹהִים:

(י) הֲלֹא אַתְּ אַתְּהָ שְׂכָתָ בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל אֲשֶׁר לוֹ מִסָּבִיב מַעֲשֵׂה יָדָיו בִּרְכָתָ וּמִקְנֵהוּ פָּרָץ בְּאָרֶץ:

(יא) וְאוֹלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ אִם לֹא עַל פְּנֵיךָ יִבְרַכְךָ:

(יב) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל הַשָּׁטָן הִנֵּה כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיָדְךָ רַק אֵלָיו אֶל תְּשַׁלַּח יָדְךָ וַיֵּצֵא הַשָּׁטָן מִעַם פְּנֵי יְקֹוֹק:

תמונה שלישית בארץ: א, יג – כב

(יג) וַיְהִי הַיּוֹם וּבָנָיו וּבָנֹתָיו אֹכְלִים וְשׂוֹתִים יַיִן בְּבֵית אַחֵיהֶם הַבְּכוֹר:

(יד) וּמִלְאָךְ בָּא אֶל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר הַבָּקָר הֲיִו חֲרָשׁוֹת וְהָאֲתָנוֹת רְעוֹת עַל יַדֵּיהֶם:

(טו) וַתִּפֹּל שִׁבְאָ וַתִּקַּחֶם וְאֵת הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי חָרָב וְאִמְלָטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְהִגִּיד לָךְ:

(טז) עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמֶר אֵשׁ אֱלֹהִים נִפְלְאָה מִן הַשָּׁמַיִם וַתִּבְעַר בַּצֹּאן וּבַנְּעָרִים וַתֹּאכְלֵם וְאִמְלָטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְהִגִּיד לָךְ:

(יז) עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמֶר כַּשְׂדִּים שָׂמוּ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל הַגְּמָלִים וַיִּקְחוּם וְאֵת הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי חָרָב וְאִמְלָטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְהִגִּיד לָךְ:

(יח) עַד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמֶר בְּנִיךָ וּבְנוֹתֶיךָ אֲכָלִים וְשׁוֹתִים יַיִן בְּבַיִת אֲחֵיהֶם הַבְּכוֹר:

(יט) וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוּלָּה בָּאָה מֵעֵבֶר הַמְּדַבֵּר וַיִּגַע בְּאַרְבַּע פְּנוֹת הַבַּיִת וַיִּפֹּל עַל הַנְּעָרִים וַיָּמּוּתוּ:

וַאֲמַלְטָה רַק אֲנִי לְבַדִּי לְהִגִּיד לָךְ:

(כ) וַיִּקָּם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת מְעָלוֹ וַיִּגְזַן אֶת רֹאשׁוֹ וַיִּפֹּל אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ:

(כא) וַיֹּאמֶר עָרִם יִצְתִּי יִצְאֹתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרִם אָשׁוּב שָׁמָּה יִקְוֶה נָתַן וַיִּקְוֶה לָקַח יְהִי שֵׁם

יִקְוֶה מְבָרָךְ:

(כב) בְּכֹל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב וְלֹא נָתַן תְּפִלָּה לֵאלֹהִים:

פסוקים	מהות הגורם	גורם האסון
(יד-טו)	אדם	1. שבא
(טז)	כוח טבע	2. אש אלוהים
(יז)	אדם	3. כשדים
(יח-יט)	כוח טבע	4. רוח גדולה

תמונה רביעית בשמים: ב, א – ז 1

(א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְקֹוֹק וַיְבֹאוּ גַם הַשָּׁטָן בְּתֹכָם לְהִתְיַצֵּב עַל יְקֹוֹק:

(ב) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל הַשָּׁטָן אֵי מִזֶּה תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְקֹוֹק וַיֹּאמֶר מִשָּׁט בְּאָרֶץ וּמֵהַתְּהַלֵּךְ:

בָּה:

(ג) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל הַשָּׁטָן הַשְּׂמֵת לְבָדֶךָ אֶל עַבְדֵי אֵיזֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בְּאָרֶץ אִישׁ תָּם וַיֵּשֶׁר יֵרָא

אֱלֹהִים וְסָר מִרְעַ וְעֵדְנֹו מִחֲזִיק בְּתַמָּתוֹ וַתִּסִּיתֵנִי בּוֹ לְבַלְעוֹ חֲנָם:

(ד) וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת יְקֹוֹק וַיֹּאמֶר עֹזר בְּעֵד עֹזר וְכֹל אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן בְּעֵד נַפְשׁוֹ:

(ה) אֹלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע אֶל עֲצָמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ אִם לֹא אֶל פְּנֵיךָ יְבָרְכֶךָ:

(ו) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל הַשָּׁטָן הֲנֹו בִידְךָ אֵד אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר:

(ז) וַיֵּצֵא הַשָּׁטָן מֵאֵת פְּנֵי יְקֹוֹק

תמונה חמישית בארץ: ב, ז2 – יג

וַיֵּד אֶת אֵיזֹב בְּשַׁחֲזֵן רַע מִכַּף רַגְלוֹ עַד וְעַד קִדְקָדוֹ:

(ח) וַיִּקַּח לוֹ חֶרֶשׁ לְהִתְגַּרְדּוֹ בּוֹ וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָאֵפָר:

(ט) וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ עַדְךָ מִחֲזִיק בְּתַמְתְּךָ בְּרֹדֶף אֱלֹהִים וּמַת:

(י) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ כְּדַבֵּר אַחַת הַנְּבִלֹת תְּדַבְּרִי גַם אֶת הַטּוֹב נִקְבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְאֶת הָרָע לֹא

נִקְבֵּל

בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אֵיזֹב בְּשִׁפְתָיו:

(יא) וַיִּשְׁמְעוּ שְׁלֹשֶׁת רְעֵי אִיּוֹב אֶת כָּל הַרְעָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלָיו וַיָּבֹאוּ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ

אֶל־יִפְז הַתִּימָנִי וּבִלְדַד הַשּׁוּחִי וְצוֹפַר הַנְּעֻמָּתִי וַיֹּנְעֵדוּ יַחְדָּו לְבֹא לָנוּד לוֹ וּלְנַחֲמוֹ:

(יב) וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם מִרְחוֹק וְלֹא הִכִּירוּהוּ וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ וַיִּקְרְעוּ אִישׁ מֵעֵלוֹ

וַיִּזְרְקוּ עָפָר עַל רֵאשֵׁיהֶם הַשָּׁמַיְמָה:

(יג) וַיֵּשְׁבוּ אֹתוֹ לָאָרֶץ שְׁבַעַת יָמִים וְשִׁבְעַת לַיְלוֹת וַאֲיִן דָּבָר אֵלָיו דָּבָר כִּי רָאוּ כִּי גָדַל

הַכָּאֵב מְאֹד:

סיפור אחריתו של איוב מב, ז – יז

(ז) וַיְהִי אַחֲרֵי דִבְרֵי יְקֹוֹק אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֵל אִיּוֹב וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֵל אֱלִיפַז הַתִּימָנִי חָרָה אַפִּי

בְּךָ וּבְשֵׁנֵי יַרְעִיף כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי נְכוֹנָה כְּעַבְדֵי אִיּוֹב:

(ח) וַעֲתָה קָחוּ לָכֶם שִׁבְעָה פָּרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים וּלְכוּ אֵל עַבְדֵי אִיּוֹב וְהַעֲלִיתֶם עֹלָה בְּעַדְכֶם

וְאִיּוֹב עַבְדֵי יִתְפַּלֵּל עֲלֵיכֶם כִּי אִם פָּנִיו אֲשָׂא לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת עִמָּכֶם נְבִלָה כִּי לֹא דִבַּרְתֶּם אֵלַי

נְכוֹנָה כְּעַבְדֵי אִיּוֹב:

(ט) וַיֵּלְכוּ אֱלִיפַז הַתִּימָנִי וּבְלִדָד הַשׁוּחִי צֶפֶר הַנַּעֲמָתִי וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם יְקֹוֹק וַיִּשָּׂא

יְקֹוֹק אֶת פְּנֵי אִיּוֹב:

(י) וַיִּקְוֹק שָׁב אֶת שְׁבִית שְׁבוֹת אִיּוֹב בְּהִתְפַּלְלוֹ בְּעַד רֵעֵהוּ וַיִּסַּף יִקְוֹק אֶת כָּל אֲשֶׁר

לְאִיּוֹב לְמִשְׁנָה:

(יא) וַיָּבֹאוּ אֵלָיו כָּל אָחָיו וְכָל אַחֵי־תָיִם וְכָל יָדָעָיו לְפָנָיו וַיֹּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם

בְּבֵיתוֹ וַיִּנְדְּדוּ לוֹ וַיִּנְחָמוּ אֹתוֹ עַל כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר הֵבִיא יִקְוֹק עָלָיו וַיִּתְּנוּ לוֹ אִישׁ

קְשִׁיטָה אַחַת וְאִישׁ נֶזֶם זָהָב אֶחָד:

(יב) וַיִּקְוֶה בְּרֹדְךָ אֶת אַחֲרֵית אֵיּוֹב מִרְאשֵׁיתוֹ וַיְהִי לוֹ אַרְבַּעָה עָשָׂר אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים
גַּמְלִים וְאֶלֶף צֶמֶד בָּקָר וְאֶלֶף אֶתוֹנוֹת:

(יג) וַיְהִי לוֹ שִׁבְעָנָה בָּנִים וְשִׁלּוֹשׁ בָּנוֹת:

(יד) וַיִּקְרָא שֵׁם הָאֶחָת יְמִימָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית קְצִיעָה וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁית קָרְן הַפּוֹדִי:

(טו) וְלֹא נִמְצָא נָשִׁים יְפוֹת כְּבָנוֹת אֵיּוֹב בְּכָל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ

אֲחֵיהֶם: ס

(טז) וַיְחִי אֵיּוֹב אַחֲרַי זֹאת מֵאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֵּרָא אֶת בָּנָיו וְאֶת בָּנֵי בָנָיו אַרְבַּעָה
דָּרוֹת:

(יז) וַיָּמָת אֵיּוֹב זָקֵן וְשִׁבַּע יָמִים:

(ט) וַתֹּאמֶר לוֹ אֲשֶׁתּוֹ

עֲדָךְ מִחֲזִיק בְּתַמָּךְ

בְּרַךְ אֱלֹהִים וּמַת:

[דברי ה': ועדנו מחזיק בתמתו]

[דברי השטן: אם לא על פניך יברכך]

(י) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ

כַּדְבַר אַחַת הַנְּבִלּוֹת תְּדַבְּרִי

גַּם אֶת הַטּוֹב נִקְבֵּל מֵאֶת הָאֱלֹהִים וְאֶת הָרָע לֹא נִקְבֵּל

בְּכֹל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו:

אשת איוב

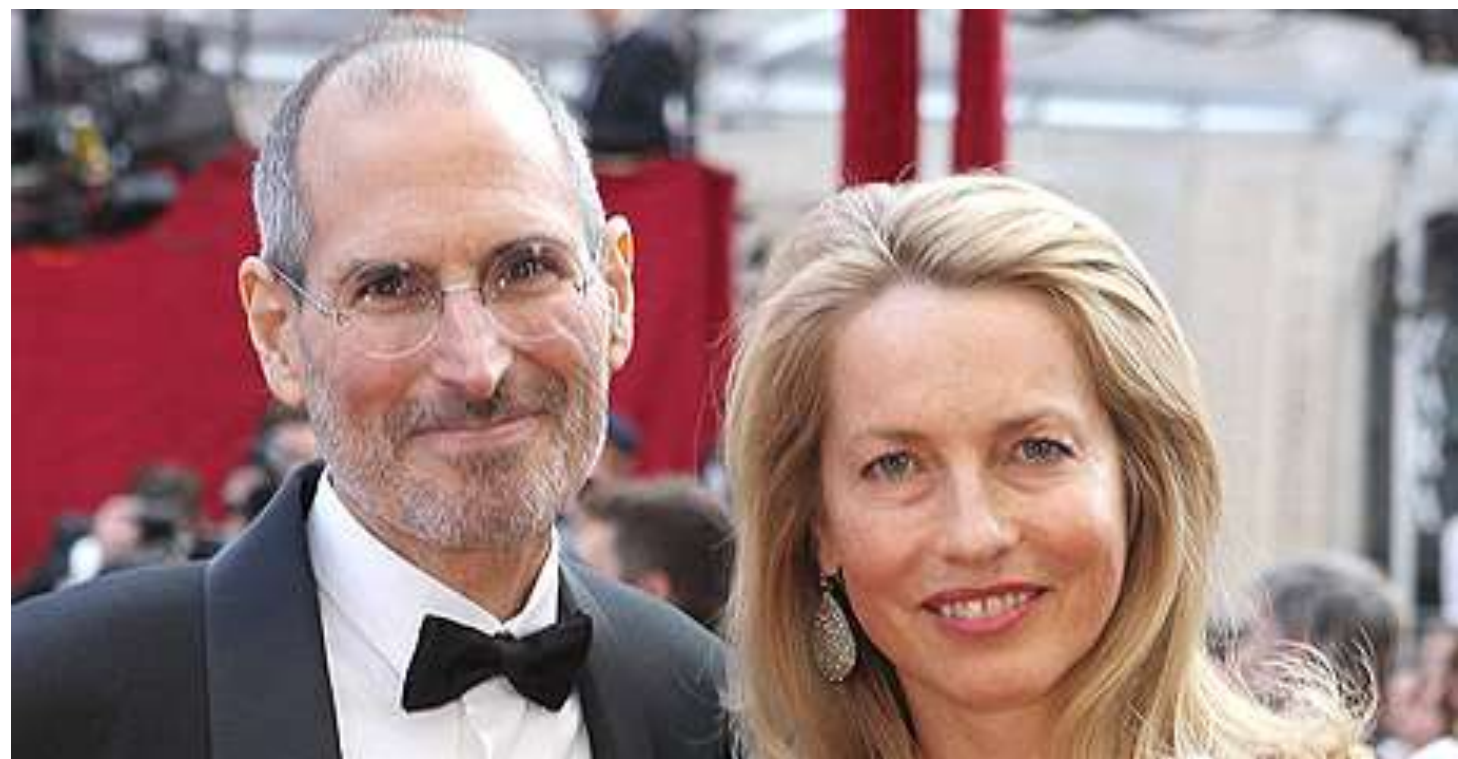
א. אשה רעה , עוזרת השטן

ב. אישה טובה (ו / או) יראת ה'

ג. דינה בת יעקב

ד. דמות מפתח להנעת עלילת הספר

ד' שמעונוביץ [שמעוני] – אשת איוב – פואמה תנ"כית

א. אשה רעה, עוזרת השטן

מלבי"ם ביאור הענין איוב ב':ט'

עודך מחזיק בתמתך – כי בפעם הראשון ברך על הרעה כמ"ש יהי שם ה' מבורך, ובפעם
הזה לא ברך ה' רק שתק, כי בלבבו לא היה שלם בפעם הזאת כמו שיתבאר, ואמרה לו
אשתו להקניטו

הנה בפעם הראשון שברכת את ה' על הרעה שבזה הראית שאתה תמים עמו הוסיף
להכותך גם בגופך, ואם עתה תברך שנית הלא בהכרח יוסיף להכותך בנפש עד שתמות,
כי אין לו להכות אותך עוד בדבר אחר,

ואם כן אחר שעודך מחזיק בתומתך למה אתה שותק זאת הפעם ואינך מברך על הרעה,
ברך אלהים גם עתה ותמות, והיא הקנטה הלציית על שברך בפעם הראשון:

רבי זרחיה בן יצחק בן שאלתיאל גרסיאן חן [מאה 13], תקוות אנוש - על ספר איוב.

מכל מקום כבר ידעת שנאמר בשטן הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המוות
ואם תקח שם השטן על היצר הרע תהיה לך אשת איוב דבר מורה על החומר ושם איוב
על הצורה

וכמו שידעת כי באמצעות חוה ניזוק האדם כן אשת איוב רצתה להכשיל את איוב עד
שאמרה לו ברך אלהים ומת – חייבתו דבר שיהיה בו חייב מיתה ...
וזה הדבר בעצמו אם תשתכל בו תמצאנו שוה עם דבר חוה לאדם עד שהשכילתו ואכל
מעץ הדעת אשר בעבורו נתחייב מיתה

ע' חכם, איוב [דעת מקרא], ב, ט

נמצא שהסכימה אשת איוב לדעתו של השטן שמי שבאו עליו

ייסורים כייסורי איוב עוזב את תמתו עם אלוהים.

בראשית רבה (וילנא) פרשה יט סימן יב

וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי,

זהו שכתוב אֲדַבְרָה וְלֹא אִירָאֶנּוּ כִּי לֹא כֵן אָנֹכִי עִמָּדִי (איוב ט, לה)

אמר: איני כאותו שאמר האשה אשר נתתה עמדי וגו',

הוא שמע לדברי אשתו,

אבל אני לא שמעתי לדברי אשתי.

מורה נבוכים ח"ב, ל

ממה שחייב אתה לדעת, מה שהבהירו במדרש, והוא שהם ציינו שהנחש היה בהמת-רכיבה ושהיה בגודל גמל ושרוכבו הוא אשר פיתה את חוה, ושהרוכב היה סמאל⁶⁴. שם זה הם נותנים לשטן. הם אומרים במספר מקומות שהשטן רצה להכשיל את

הפרשנות הנוצרית

- אמברוזיוס (סביבות 340–397) חשב שהיא פועלת כמגשרת בין השטן לאיוב, כפי שהייתה בין הנחש לאדם
- כריסוסטוס (סביבות 349–407) "המקל הטוב ביותר של השטן",
- אוגוסטינוס (354–430 לספירה), בפרשנותו על תהילים, כינה את אשת איוב "עוזרת השטן"
- תומאס אקווינס (סביבות 1225–1274) סבר כי השטן חס על אשתו, "כדי שדרכה יכה את דעתו של האיש הצדיק, שהפיל את האדם הראשון דרך האישה"
- קלזין (1509–1564) "כלי השטן"

”סרקופאג יוניוס באסוס” הוא סרקופג
העשוי אבן שיש המתוארך לשנת 359
לספירה והוא מוצג כיום במוזיאון
הוותיקן ברומא.

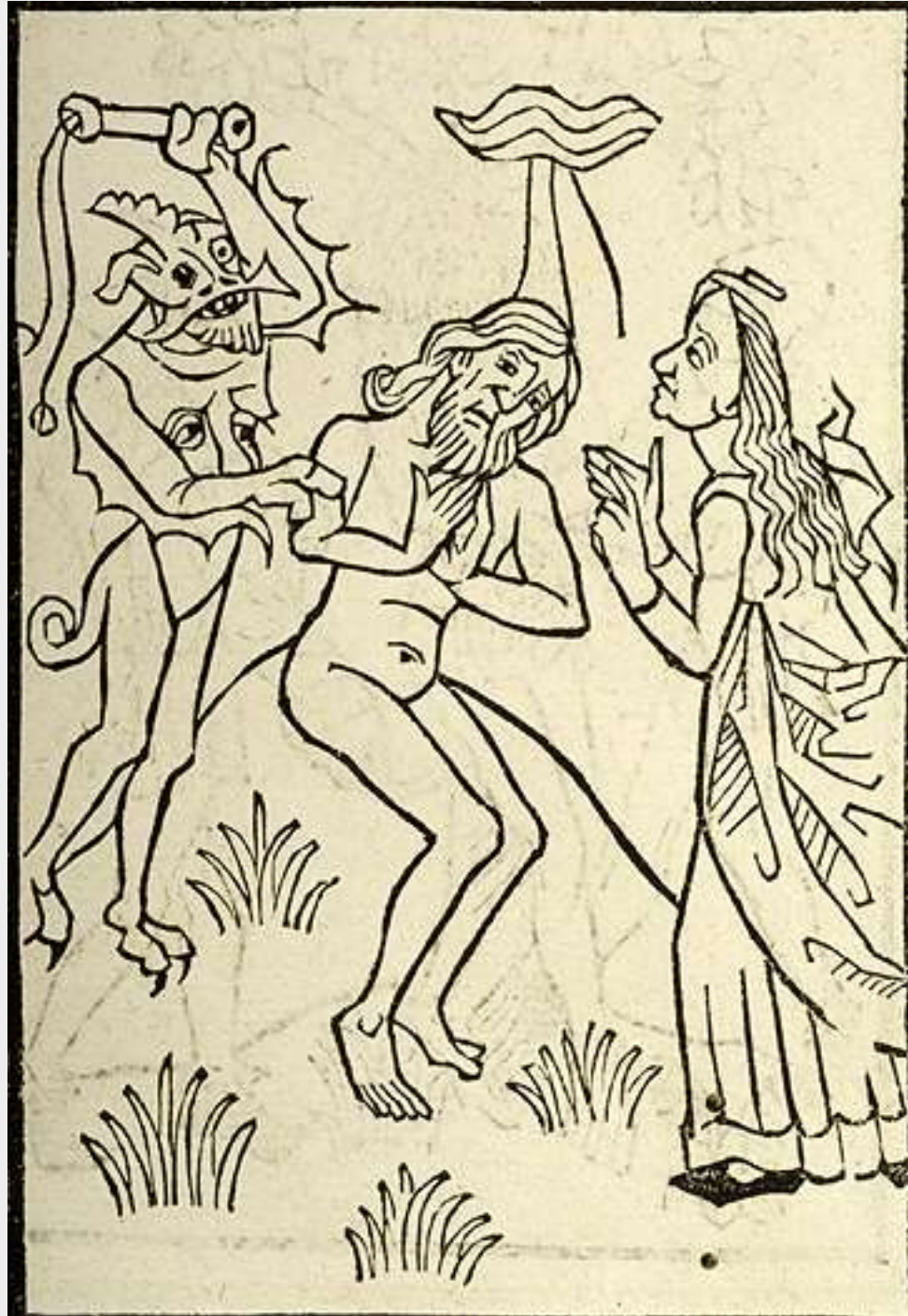
ביבליה ליאון, מאה 10

Miniature painting from the Kiev
Psalter, 1397

צינר גינר, איור ספר 1473, מיקום: ספריית הקונגרס, וושינגטון

איור ספר 1476

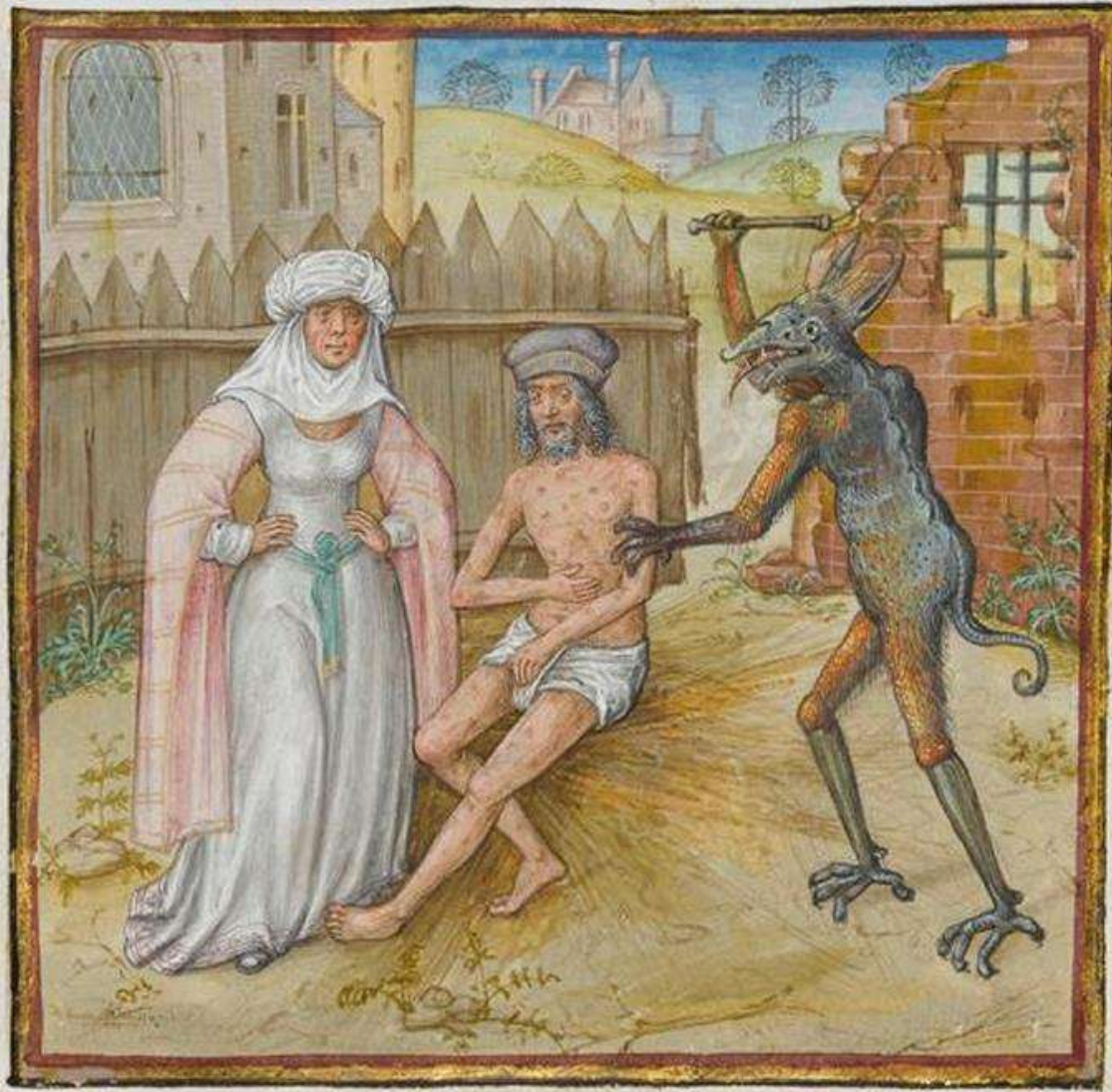

כתב יד גרמני מהמאה ה-15

ברך אלוהים ומות

benedic Deo et morere

Sathan flagellabat verberibus & vixor verbis

Job ה' טו

מאה 15

1430

The Triumph of Job

1559

Maerten van Heemskerck
Artist, Netherlandish, 1498 - 1574

Maerten van Heemskerck
Attributed to

מאה 16

1557

איוב הוכה על ידי השטן ולועג
על ידי אשתו, תחריט גרמני
מהמאה ה-16 (לא מזוהה)

תחריט מאת פ. גאלה של רישום מאת
מארטן ואן הימסקרק משנת 1562,
השטן גורם לשחין באיוב (אחד
משמונת האיורים של הימסקרק
לסיפור איוב)

quo qua malivolium prebeat.
| Explirit prefatio

En man was

לוקאס פורסטרמן (אחרי), איוב מעונה על ידי שדים, תחריט
26.1 38.8xס"מ, צד ימין כלפי מעלה (החריטה הראשונה של פורסטרמן
הפוכה בהשוואה לציור של רובנס); לאחר הפאנל השמאלי של
הטריפטיכון של צרת איוב של רובנס

יאן ליוונס 1607 – 1674 הולנד

מאה 17

Artist	Albrecht Dürer
Year	c. 1503–1504

איוב יושב בתוך האפר

טכניקה: שמן על בד
מיקום: אוסף פרטי
תאריך: 1632

שם האמן: ריברה חוסה דה

איוב יושב בתוך האפר, מביט המום
הצידה, גופו פצוע ממחלת השחין. אשתו
נוזפת בו.

מקור: איוב ב

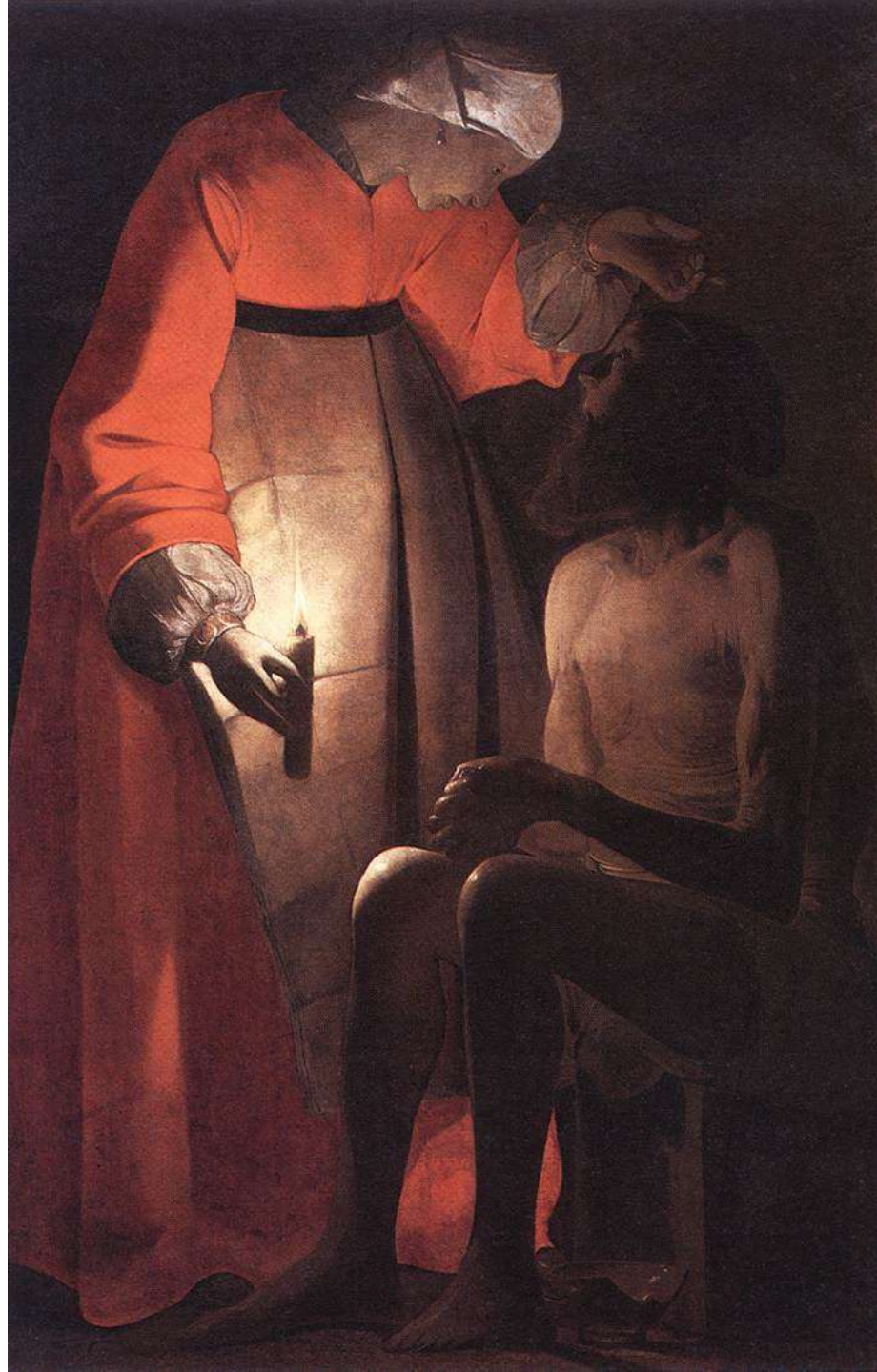
e)

Job Mocked by his Wife

1630s

Oil on canvas, 145 x 97 cm

Musée Départemental des Vosges, Épinal

ב. אישה טובה (ו / או) יראת ה'

מאיר וייס, הסיפור על ראשיתו של איוב

בשים המספר בפי האישה שני משפטים שהם ב'מקורם' ביטוי לשתי הדעות המנוגדות על איוב שבמרומים, מתכוון הוא לחשוף סתומות: לגלות את רגשי לבה, לדובב את סבלה ולהאיר את תפקידה. כך מתברר, שעצתה של האישה אל בעלה זהה אמנם עם דיבורו של השטן על איוב, אך מניעי הדיבור הם שונים. השטן מדבר מתוך כפירה ביראת-אלהים לשמה, ואילו האישה מדברת מתוך רחמנות. עדות לכך היא בעובדה, שהמלה היחידה שהיא 'מקורית' בדבריה היא הפועל 'ומת', המציין את מטרת עצתה. גם מטרת דיבורה של האישה שונה מזו של השטן. השטן מתכוון להוכיח, שאיוב אינו עובד את אלהים אלא על מנת לקבל פרס. האישה מבקשת להשיג שאיוב ייפטר מסבלו. ובכן, כוונתה של האישה היתה טובה, המעשה — לא. איוב — מכל-מקום הפעם — לא ידע את נפש אשתו והבין את דבריה לא ככוונתה אלא כמשמעם. לאמיתו של דבר, נעשתה גם האישה — שלא-מדעת שותפתו של השטן.

רמב"ן איוב ב':ט'

ברך אלהים ומת – פירשו בו הטיח דברים כלפי מעלה. ומת – לשון צוואה, כמו ומות
בהר (דברים ל"ב:נ').

וזה לא יתכן כי אין כל מברך אלהים או כל נוקב שם ה' מת מיד, כדי שינצל איוב מן
הצער הזה בברכו האלהים.

והנכון בעיני כי היתה האשה הזאת יראת ה' על מנת לקבל פרס, לכן כאשר שמעה את
איוב אומר ה' נתן זה' לקח יהי שם ה' מבורך (איוב א':כ"א), חשבה כי מחזיק איוב
בתומתו כדי להאריך חייו, על כן אמרה מה טובו חייד בצער הזה ומה תוחיל לה' עוד,
ברך אותו ואם תמות, כי אין בעבודתו לך תועלת אפילו יהיו חייד תלויים בכך. והוא
השיב ואת הרע לא נקבל (איוב ב':י'), כי עבודתי מאהבה לא על מנת לקבל פרס.

רבי שמואל בן נסים מסנות , מעין גנים פירוש על ספר איוב [חלב מאה 13]

ברך אלהים ומת – כיון שראת אותו מצטער ביותר אמרה לו בכנוי ברך
אלהים כלומר הטיח דברים כלפי מעלה, אולי יפרע ממך במהרה, ולא
תצטער כל כך. התרגום אמר ברך מימרא דה' ומות, לא תרגם אותו כמו
שתרגם אם לא על פניך יברכך (איוב א יא) דאמר ביה ירגזנך.

ויש אומרים שאמרה לו התודה לפני הקב"ה ותן לו תודה, ולא תוחיל
ותאריך נפשך שיעביר ממך הייסורין

ר' יוסף קמחי (מאה 12) הפירוש הקצר איוב ב' ט'
(ט-י) ברך אלהים –

יש מפרש: בעודך מחזיק בתמתך ועדן לא יצא מפיך שום גנות. בקש

רחמים שימית אותך כי יראה אנכי פן יכבדו עליך הייסורין, ותוציא

מפיך מלין כלפי מעלה ותחטא.

רבי מאיר בן הרב יצחק עראמה (מאה 16) , מאיר איוב

ועוד שם [במדרש שלא נמצא לפנינו]:

ברך אלהים ומות – אמר רבי אלעזר חס וחלילה שאמרה אותה כשרה הדבר

הפגום הזה כי כן נאמר באיוב איש תם וישר וכו' – אפשר שהיה הוא כשר ואשתו

לא היתה כשרה? ולמה אמרה לו כן? אלא אמרה לו התפלל לפני המקום שתמות

כדי שתלך מן העולם הזה שלם וצדיק עד שלא תבא לידי חטא

תרגום השבעים

וכעבור זמן רב אמרה לו אשתו: עד מתי תתחזק לאמור הנה אחכה זמן מועט ואיחל לתקוות ישועתי. כי הנה אבד זכרך מן ארץ, הבנים והבנות חבלי בטני ועצבוני אשר לריק יגעתי בם במכאוב, ואתה בצחנת רימה תשב ותלין בחוץ, ואני תועה ושפחה ממקום למקום ומבית לבית מחכה לשמש מתי תשקע למען אשר אנוח מעמלי ומעצבותי אשר יאחזוני. אבל אמור דבר נגד האלוהים ומות.

סֵפֶר דְּבָרֵי אִיּוֹב

א סֵפֶר דְּבָרֵי אִיּוֹב הַנִּקְרָא יוֹכָב: וַיְהִי בַיּוֹם הַלּוֹתוֹ וַיִּבְקֶשׁ לְשׁוֹם
ב סָדְרִים בְּבֵיתוֹ וַיִּקְרָא לְשִׁבְעַת בָּנָיו וְלַשְּׁלֹשׁ בָּנוֹתָיו וַשְּׁמוֹתֵיהֶן יְמִימָה
ג קַצִּיעָה קָרֵן הַסּוּף: וַבִּקְרָאוֹ אֶל־בָּנָיו אָמַר: הֲתִיַצְבוּ בְּנֵי מִסְבֵּיב לִי
ד הֲתִיַצְבוּ מִסְבֵּיב לִי לְמַעַן אֲסַפֵּר לָכֶם אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְיָ עִמָּדִי וְאֵת
ה כָּל־הַמַּצָּאוֹת אוֹתִי: אֲנִי אִיּוֹב אֲבִיכֶם אֲשֶׁר־הָיָה בְּקִלְדָּע וְאַתֶּם
ו מִשְׁפָּחָה נְבֻטָרָה כְּבוֹדָה מְזֹרַע יַעֲקֹב אֲבִי אֲמַכֶּם: אֲנִי מִבְּנֵי עֲשׂוֹ
ז אֲחֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּתוֹ הוּא דִינָה אֲמַכֶּם וּמִמָּקְוָה תִּלְדוּתִיכֶם: פִּי
ח אֲשֶׁר הָרְאִישׁוֹנָה מְתָה הוּא וְעִשְׂרֵת בְּנֵי הָאֲחֵרִים מֵוֹת קָר: וְעִשְׂרֵה
ט שְׁמֹנֵי בְנֵי וְאוֹדִיעֶכֶם אֶת־קְרוֹתִי:

שָׁמוּנָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וְשִׁבְתִּי בְּתוֹךְ הָאֶסֶר מִחֹץ לְעִיר	ט א
בְּנִגְעִים: וְרָאָה הָיִיתִי בְּעֵינֵי אֶת-אִשְׁתִּי הִרְאִשׁוּנָה נוֹשֵׂאת מִים	ב
בַּשִּׁסְתָּה לְבֵית אֶחָד הַנִּבְקָדִים לְמַעַן קַחַת סֶת-לֶחֶם וּלְהָבִיא לִי:	ג
וְאֶקְרָא מִקְּאָבִי וּמִרְגְּזֵי הוּי עַל-נַאֲוֹת רְאִשֵׁי הָעִיר הַזֹּאת אֵיךְ יִוָּכְלוּ	ד
לְשׁוֹם אֶת אִשְׁתִּי בְּאֶחָת הַשִּׁסְחֹת: אֶסְרִי-כֵן שִׁבְתִּי וְאֶבְלִינָה:	ה
וּמִקֶּץ אֶחָת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָנְעוּ מִמֶּנָּה נִם-אֶת-הַלֶּחֶם מִהָבִיא אוֹתוֹ	ו ב
אֵלַי בְּכִלְקָלָם אוֹתָהּ כִּמְעַשׂ אֶךְ לְסִיָּה: וְהָיָה הַיְתָה מְבִיאָה וְחוֹלְקֵת אוֹתוֹ	ג
עִמִּי בְּאֶמְרָה בְּקֹאֵב אוֹי לִי הֲלֹא עוֹד מְעַשׂ לֹא נוֹכַל לְשַׁבֵּעַ לֶחֶם: וְלֹא	ד
נִמְנָעָה מִלְּקַח אֶל-הַשּׁוֹק לְבַקֵּשׁ סֶת-לֶחֶם מִמוֹכְרֵי הַלֶּחֶם וּתְבֵא לִי וְאֶבְלִ:	ה

כב	והשטן פאשר ידע זאת התחפש למוכר: ויהי כאשר קרה
ב	מקרה אשתי לבא אליו ולבקש לחם פי תשבה אותו לבן-אדם:
ג-ד	ויאמר לה השטן תני את-המחיר וקחי לך פאות-נשף: ותען
ה	ותאמר לו מאין לי כסף הלא מדע את-הרעות אשר מצאינו: אם-
ו	רחום אתה רחמי ואם-לא אתה תראה: ויען ויאמר לה לולא
ז	היזה משפטכם לשאת את-הרעות האלה פי עתה לא באו עליכם:
ח	ועתה אם-אין בידך כסף תני לי את-שער ראשך לערבון ולקחת
ט	שלש פפרות והיו לכם למחנה לשלשת ימים: ותאמר בלבה למה
י	לי שער ראשי ובעלי רעב: וככה הוציאה את-שערה ותאמר אליו
יא	קום קחהו: והוא לקח מספרים ויגז את-שער ראשה ויתן-לה שלש
	פפרות לעיני כל: והיא לקחה וטלה וטבא אלי והשטן מהלך
	אחריה בדרך הלה וצער בסתר ויגוע את לבה:

כד וַיְהִי כַאֲשֶׁר קָרָבָה אִשְׁתִּי וַתִּמַּן אֶת קוֹלָהּ בְּבִכִי וַתֹּאמֶר אֵלַי
אֵיזֹב אֵיזֹב עַד-מָתִי תִשָּׁב בְּתוֹךְ-הָאֶסֶר מִחוּץ לְעִיר וַתֹּאמֶר בְּלָבָדָהּ
ב עוֹד מְעַט מִזֶּסֶר וַתִּצְפֶּה כִּי תָבֹא תִקְוֶתְךָ וַיִּשׁוּעַתְּךָ: וַאֲנִי נוֹדַדְתִּי
מִסַּתְמַרְתִּי וְעוֹבְרַת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כִּי זָכַרְתָּ אֶבֶד מִי-אֶרֶץ בְּנֵי
ג וּבְנוֹתַי סָרִי-בִטְנִי אֲשֶׁר לִשְׂוֹא יִגְעַתִּי וַחֲבַלְתִּי אוֹתָם: וַאֲתָה יוֹשֵׁב
ד בְּרִקְבִי וּבְתוֹךְ רַמָּה וְלֵן בַּחוּץ: וַאֲנִי כָל-הַיּוֹם עוֹבְרַת וְכוֹאֶבֶת וְגַם
ה בְּלִילָה עַד-אֲשֶׁר אֲשַׁתְּכֶם סַת-לֶחֶם לְהָבִיא לָךְ: בְּרַב-כַּח אֲשִׁיג
ו אֶת-מֵאֲכָלִי וְאֶחֱלַקְהוּ לִי וְלָךְ: כִּי אָמַר בְּלִבִּי הִמְעַט לָךְ לְסַבֵּל
ז מִכְאוּבִים כִּי גַם-לֶחֶם לֹא תִשָּׁבַע: וּבָכֹן נוֹעַזְתִּי לְלָקֶחַת אֶל-הַשּׁוֹק
ח וְלֹא בִשְׁתִּי לְבַקֵּשׁ לֶחֶם: וַהֲמוּזַכֵּר אָמַר אֵלַי תְּגִי הַבְּסָרָה וְלָקַחְתִּי:
ט - וַאֲנִי סִפַּרְתִּי לוֹ עַל-צָרַתְנוּ וְאֲשַׁמַּע מִסִּיו: אִם-אֵין לָךְ אִשָּׁה בְּסָרָה
וּנְתַתְּ לִי אֶת-שְׁעַר רֹאשְׁךָ וְלָקַחְתָּ שְׁלֹשׁ בָּקָרוֹת וְהָיוּ לָכֶם לְמַחְיָה
י א לְשֹׁלֶשֶׁת יָמִים: וַאֲנִי בָּמָר גִּבְשִׁי אֶמְרַתִּי לוֹ קוֹם וְגֹז אוֹתִי וְהוּא קָם
בָּבוֹז וַיִּגֹז אֶת-שְׁעָרֵי בִשּׁוֹק לְעֵינַי הַהֵמוֹן הַמִּשְׁתוֹמֵם:

ה-ט פִּאֲחַת אֵינֹה אֵינֹה רַבִּים הֵם הַדְּבָרִים פִּקְאָרָה אָמַר לָךְ : מִפְּעַם
לָךְ גִּשְׁבְּרוּ עַצְמוֹתַי קוֹם קַח אֶת-הַפְּקָרוֹת וְשִׁבְעָה וְאָמַר וְאָמַר
מִה גַּבְרֵי יְיָ נְמוֹת : וְאֲנִי אֲנִי מִתּוֹנֵת עַמִּל פִּשְׁרָה :

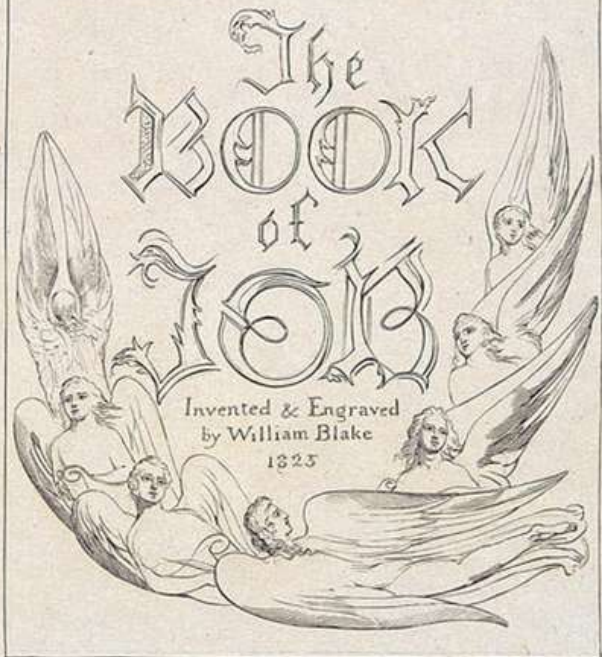
וְאֲנִי הַשִּׁיבוֹתֶיהָ לְאֹמֵר הִנֵּה זֶה שָׁבַע עֲשָׂרָה שָׁנָה אֲנִי אִישׁ
מִקְּאֲבוֹת נוֹשֵׂא הָרָמָה בְּבִשְׂרֵי: וְלֹא כִּבְדָה עַל-נַפְשִׁי כָּל-הַתְּלָאָה
כִּדְבַר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ עִמָּה בְּרֹךְ יי וְמוֹת: כָּל-אֵלֶּה נָשָׂא אֲשָׁא וְתִשָּׂא
גַם אֶת גַּם מוֹת בְּגִינִי וְגַם אֶבְרֹן רַבּוֹשָׁנִי הַתְּחַסְּצִי כִּי נִדְבַר דְּבַר
נָגַד יי לְמַעַן יֵאבֹד מִמֶּנּוּ אַךְ הָעֲשֶׂר הַגָּדוֹל: וּמִדּוֹעַ אִסּוּא לֹא
תִּזְקְרִי אֶת-הַטּוֹב הַגָּדוֹל הַהוּא אֲשֶׁר הִנֵּה לָנוּ וְאִם אֶת-הַטּוֹב קִבַּלְנוּ
מֵאֵת יי הֲלֹא קִבַּל גַּם-אֶת-הָרָע: נִשָּׂא בְּאֶרֶץ-רוּחַ עַד-אֲשֶׁר יָשׁוּב
יי לְרַחֲמָנוּ: הֲלֹא תֵרָאֵי אֶת-הַשֹּׁד הָעוֹמֵד מֵאֲחֵרֶיךָ לְבַלֵּעַ אֶת-
בֵּיתְךָ לְמַעַן הַתְּעוֹת גַּם-אוֹתִי הוּא הִסֵּךְ לַעֲשׂוֹתְךָ לְאַחַת הַנָּשִׁים
הַנְּקָלוֹת הַמְרַמּוֹת אֶת-תָּם בַּעֲלֵיהֶן:

לט עֹדְנֵי מְרֹבֵר עִמָּם וְעֹצִיט אִשְׁתִּי בָּאָה קְרוּעַת בְּגָדִים׃ הִיא
 ב בָּרָחָה מִמְּבוֹדֵת בְּעֲלִיָּה אֶחָדִי אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לְעֲזָרָה מִלְּכַת בַּל־
 ג יְרֵאוּהָ הַמְּלָכִים חֲבָרִי וַיִּקְחוּהָ׃ וַתָּבֵא וַתַּפֵּל לְרַגְלֵיהֶם וַתִּבְקֶה וַתֹּאמֶר׃
 ד זָכַרְנִי אֱלֹהִים וְשָׁנִי אוֹהֲבֵיהָ כִּי אֲשֶׁר הָיִיתִי לְסָנִים אֲצִלְכֶם וְאִיךָ הָיִיתִי
 ה- לְבוֹשָׁה׃ וְעַתָּה רְאוּ אֶת-מַלְבוּשֵׁי בָהֶם בָּאתִי׃ וַיִּבְטּוּ בְּכִי גְדוּל
 ז וּבְתוֹנֵת-מִשְׁנֵה נְאֻלָּמוֹ׃ וְאֱלֹהִים לָקַח אֶת-בְּגַד הָעֲרֹמָן אֲשֶׁר עָלָיו
 ח וַיִּקְרָעוּהוּ וַיִּשְׁלִיכוּהוּ עַל-אִשְׁתִּי׃ וְהִיא בִקְשָׁה מֵהֶם לֵאמֹר אֲחַלְהָ
 ט סָנִיכֶם וְאָמְרוּ לְאֲנָשִׁיכֶם כִּי-יִחָסְרוּ אֶת-מַפְלֵת הַבַּיִת אֲשֶׁר נָסַל עַל-
 י בְּנֵי לְמַעַן תָּבֵאנָה עֲצָמוֹתֵיהֶם אֶל-קִבְרוֹ׃ כִּי אֵין יָדְנוּ מִשְׁנֵת לְהוֹצִיא
 י- כֶּסֶף עַל-זֹאת וַיִּבְכּוּ נִרְאָה אִיךָ אֶת-עֲצָמוֹתֵיהֶם׃ הַחַיָּה אֲנִי אִם בָּשָׂן
 יא בְּהֵמָה לִי כִי מֵתוּ עֲשֵׂרֵת בְּנֵי וְאִיךָ אֶחָד מֵהֶם לֹא קָבַרְתִּי׃ וַיִּלְכּוּ

יב לְהַפֵּר אֶף אֲנִי עָאֲרָתִי בַעֲדָם וְאָמַר : אֶל־תִּיגְעוּ לָדוּק פִּי לֹא תִמְצָאוּ
 יג אֶת־בְּנֵי אֲחֵרֵי אֲשֶׁר הִעֲלוּ הַשָּׁמַיִם בְּיַד הַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר בָּרָאָם : וְהֵם
 עָנוּ לִי וְאָמְרוּ מִי לֹא יֹאמֵר וְסִי־הַסַּעַם פִּי־הַכִּיֹּת בְּתַמְהוֹן וּבְשֹׁנְעוֹן
 פִּי תֹאמַר הִעֲלוּ בְנֵי הַשָּׁמַיִם וְעָתָה הוֹרְנוּ אֶת־הָאָמֶת :
 ט וְאָעַן וְאָמַר אֲלֵיהֶם הַקִּימוּ־נָא וְאֶעֱמַד וְיִקְימוּנִי וַיִּתְמַכּוּנִי
 ג- בְּרוּעוֹתַי מְנָה וּמְנָה : וְאֲנִי עָמַדְתִּי וְאֶחְלַל אֶת־הָאֵב : וְאַחַר הַתְּסַלָּה
 אָמַרְתִּי אֲלֵיהֶם שָׂאוּ עֵינֵיכֶם מִן־רָחַק וּרְאוּ אֶת־בְּנֵי מַעֲשָׂרִים כְּבוֹד־
 ד מְרוֹם : וַתִּבְטַט וְסִי־עוֹצֵי־תֵי אֲשֶׁתִּי וַתִּפֹּל וַתִּתְסַלֵּל וַתֹּאמֶר הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי פִּי
 יִעֲלֶה וּזְכוּנִי לִסְנִי יי וְעָתָה אֶקְוֶה וְאֶלְכֶה הָעִירָה וְאָנוּחַ מַעַט וְאֶקְבֹּל
 ה שָׂכָר עֲבוֹדָתִי : וַתֵּשֶׁב הָעִירָה וַתָּבֵא אֶל־רַסַּת הַבְּקָר הוּא הַבְּקָר אֲשֶׁר

ו לָקַח מִמֶּנָּה לְסָנִים בְּיַד אֲדוֹנֶיהָ הַיּוֹם : וְתִשָּׁכַח בְּאַחַד הָאֲבוֹסִים וְתִמָּת
ז הַיּוֹם טוֹבָה : וּבְעֲלִיהָ מִסְבִּידָה הַלֵּךְ לְבִקְשָׁה וְלֹא מִצְאָה : וַיָּבֵא לְעֵת
ט עָרַב אֶל־דָּסֵת הַבָּקָר וַיִּמְצְאוּ מִתָּה : וְכֹל־רוֹאֵיהָ אָעָקוּ אָעָקָה גְדוּלָּה
וַיִּקְוֲנוּ עָלֶיהָ וְהַקּוֹל נִשְׁמַע בְּכָל־הָעִיר : וַיִּרְוּצוּ שָׁמָּה לְדַעַת מִה־נְהַיְתָה :
י א וַיִּמְצְאוּהָ מִתָּה וּמִסְבִּיב לָהּ הַבְּהֵמוֹת בּוֹכוֹת עָלֶיהָ : וַיִּשְׁאוּהָ מִשָּׁם וַיִּקְבְּרוּהָ
יב עַל־יַד־הַבַּיִת אֲשֶׁר גָּסַל עַל־בְּנֵיהָ : וְאַבְלָגְדוֹל עָשָׂה לָהּ עֲגוּי הָעִיר
וַיֹּאמְרוּ רְאוּ הִנֵּה זֹאת עוֹצִית הַשֵּׁם וְהַקְּבוּד וְלֹא זָכָה לְקַבְּרָהּ
יג כַּאֲשֶׁר לָהּ יָאֲתָה : וְהַקְּוִינָה אֲשֶׁר קוֹנְנוּ עָלֶיהָ תִּמְצְאוּ בְּדַבְרֵי הַיָּמִים :

ספר איוב
ILLUSTRATIONS of

London. Published as the Act directs March. 8. 1825. by William Blake N° 3 Fountain Court. Strand

ויליאם בלייק 1757 – 1827 משורר, מיסטיקן, צייר ואמן תחריטים בריטי. נחשב כיום כדמות מרכזית במסגרת המחקר ההיסטורי של השירה והאמנויות החזותיות בעידן הרומנטי.

איורי ספר איוב - סדרה של עשרים ושניים הדפסים חרוטים הממחישים את ספר איוב המקראי. האיורים החרוטים נחשבים יצירות המופת הגדולות ביותר של בלייק באומנות החריטה.

ג. דינה בת יעקב

התרגום הארמי לאיוב

וְאָמַרְתָּ לַיהוָה דִּינָה אֶתְתִּיחַ עַד כְּדוֹן אֶת מַתְקָךְ בְּשִׁלְמוֹתְךָ בְּרִידְךָ מִימְרָא דִּי וּמִית:

וְאָמַר לָהּ הֵיכֶמָּא דִּי מִמְלָלְךָ חֲדָא מִן נְשִׂיא דְעַבְדִּין קִלְנָא בְּבֵית אַבְהַתְהוֹן הַכְּדִין אֶתְּ

מִמְלָלָא לְחֻד יֵת טָבָא נְקַבֵּל מִן קָדָם יֵי וַיֵּת בִּישָׂא לָא נְקַבֵּל בְּכָל דָּא לָא חָב אִיּוֹב

בְּסַפּוֹתוֹהִי בְרַם בְּרַעֲיָנִיהָ הִרְהִיר בְּמַלְיִין:

[כדבר אחת הנשים העושות קלון בבית אביהן כך את מדברת]

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טו עמוד ב

- דתניא, רבי אלעזר אומר: איוב בימי שפוט השופטים היה, שנאמר: הן אתם כולכם חזיתם ולמה זה הבל תהבלו, איזה דור שכולו הבל? הוי אומר: זה דורו של שפוט השופטים.
- רבי יהושע בן קרחה אומר: איוב בימי אחשורוש היה, שנאמר: ולא נמצא נשים יפות כבנות איוב בכל הארץ, איזהו דור שנתבקשו בו נשים יפות? הוי אומר: זה דורו של אחשורוש...
- רבי נתן אומר: איוב בימי מלכות שבא היה, שנאמר: ותפל שבא ותקחם.
- וחכ"א: איוב בימי כשדים היה, שנאמר: כשדים שמו שלשה ראשים.
- ויש אומרים: איוב בימי יעקב היה, ודינה בת יעקב נשא, כתיב הכא: כדבר אחת הנבלות תדברי, וכתיב התם: כי נבלה עשה בישראל.

שמואל ב פרק יג פסוק יב - יג

(יב) וַתֹּאמֶר לוֹ אֵל אַחִי אֵל תְּעַנֵּנִי כִּי לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בְּיִשְׂרָאֵל אֵל תַּעֲשֶׂה אֶת הַנְּבִלָה הַזֹּאת:

(יג) וַאֲנִי אָנֹכִי אֹלֵיךְ אֶת חֲרַפְתִּי וְאֶתֶּה תְּהִיָּה כְּאֶחָד הַנְּבִלִים בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה דַּבֵּר נָא אֵל הַמֶּלֶךְ כִּי לֹא יִמְנַעֲנִי מִמֶּךָ: [...]

(יט) וַתִּקַּח תָּמָר אֶפְרַיִם עַל רֵאשָׁהּ וּכְתַנְתָּ הַפְּסִים אֲשֶׁר עָלֶיהָ קָרַעָה וַתִּשֶׂם יָדָהּ עַל רֵאשָׁהּ וַתִּלְךְ הַלּוֹךְ וּזְעָקָה:

איוב פרק ב פסוק ז - ח

(ז) וַיֵּצֵא הַשָּׁטָן מֵאֵת פְּנֵי יְקֹוֹק וַיֵּד אֶת אִיּוֹב בְּשַׁחֲזֵן רַע מִכַּף רַגְלוֹ עַד וְעַד קַדְקָדוֹ:

(ח) וַיִּקַּח לוֹ חֲרָשׁ לְהִתְגַּרְדּוֹ בּוֹ וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָאֶפְרַיִם:

קדמוניות המקרא [פסאודו-פילון] ח, ז – ח מהד' הרטום

• וישב יעקב בארץ כנען, ואת דינה בתו חטף שכס בן חמור החורי ויענה. ויבואו בני יעקב שמעון ולוי ויהרגו את כל עירם לפי חרב ואת דינה אחותם לקחו ויצאו משם

• ואחרי כן לקחה איוב ויולד ממנה ארבעה עשר בנים ושש בנות, שבעה בנים ושלוש בנות לפני אשר הכה ביסורים ואחרי כן שבעה בנים ושלוש בנות לאחר שנצל. ואלה שמותם: אליפק, ארמואה, דיאסט, פיליאס, דפר, זלות, תלון. ובנותיו: מרו, ליטז, זלי. וכשמות הראשונים היו גם השמות האחרונים

בראשית רבה (וילנא) פרשה פ סימן ד (פרשת וישלח)

ר' חנינא בשם ר' אבא הכהן בר' אליעזר פתח (איוב ו) למס מרעהו חסד,

מנעת חסד מן אחוך היא נסבת לאיוב שאינו לא גר ולא מהול,

לא בקשת להשיאה למהול הרי היא נישאת לערל, לא בקשת להשיאה דרך היתר

הרי נישאת דרך איסור ותצא דינה וגו'.

בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשת וישלח פרשה פ

(כו) [ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו]

ר' יודן אמר גוררים בה ויוצאים,

אמר ר' חוניה הנבעלת מן ערל קשה לפרוש,

אמר ר' הונא אמרה ואני אנה אוליך את חרפתי וגו' (ש"ב יג יג) עד שנשבע לה שמעון

שנוטלה הה"ד ובני שמעון וגו' ושאל בן הכנענית (בראשית מו י)

ר' יהודה א' שעשתה כמעשה כנענים, ר' נחמיה א' שנבעלה מחוי שהוא בכלל כנענים,

רבנן אמ' נטלה שמעון וקברה בארץ כנען.

שרה פרידלנד בן-ארזה, 'פתחים של מרי : חז"ל מוחים דרך פיותיהן של נשים מקראיות', דימוי :
כתב עת לספרות, אמנות, בקורת ותרבות יהודית

בין יתר התחושות הקשות העולות בי בקריאה בסיפורה של דינה בת לאה אני עומדת ותוהה: התורה מתארת תגובות ומעשים גבריים בלבד. היא מפרטת את תגובת אחיה של דינה למעשה, את תגובותיהם של שכם וחמור, את תגובתו של יעקב. מן הספר חסרות לי תגובותיה של דינה עצמה ושל אמה, המוזכרת רק בפסוק הפותח את הסיפור.

הטיפול הגברי בפרשה פותר במידה מסוימת (אמנם בצורה בעייתית) את שאלת כבוד משפחת יעקב, ואולי גם את שאלת כבודה המחולל של דינה, אך היכן דינה עצמה?

צווחותיה של דינה אינן מתועדות אף בחז"ל. בכל זאת חז"ל מרחיבים את סיפורה, ומספרים מה עלה לה בסופה. בכל המקורות שמצאתי היתה רק חשיפה מועטת של רגשותיה או מלותיה של האשה המטומאת והמעונה הזאת. ההרחבות המדרשיות, המתייחסות אל סופה, מספרות על נישואיה או הורותה:

היו שהשיאוה לשמעון. כך בבראשית רבה. שם פתחו חז"ל פיה ושמו בו את מלותיה של תמר, אחות אבשלום, אשה מקראית נוספת שהיתה קורבן אונס ואני אנה אוליק את חרפתי? ...

אך את גאולתה אני מוצאת בהצעה לזהותה עם אשה איוב.

את האמירה המופיעה בבבלי, בימי יעקב היה [איוב] ודינה בת יעקב נשא, אני מבינה כאמירה שבה מעניקים חז"ל לדינה את מה שלא הוענק לה בסיפורה בבראשית. אמנם עליה להמתין באיפוקה מהתנ"ך עד חז"ל ומספר בראשית ועד ספר איוב שבכתובים, אבל בסופו של דבר גואלים אותה חכמים מאילמותה, ופורקים את עלבונה השתוק ב"ברכת" ה'. ותאמר לו אשתו: עדך מחזיק בתמתך? ברך ה' ומת...'

נשים מקראיות אלו בשברן אילמות.

פיהן פתחו חכמים בחוכמה, ותורת חסד על לשונם.

ד. אשת איוב - דמות מפתח להנעת
עלילת הספר

• איוב פרק ג פסוק א - ג

(א) אַחֲרַי כֵּן פָּתַח אִיּוֹב אֶת פִּיהוּ וַיִּקְלַל אֶת יוֹמוֹ: פ

(ב) וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר:

(ג) יֵאבֵד יוֹם אֲוֹלָד בּוֹ וְהַלֵּילָה אֶמַר הֲרָה גִבֹּר:

• איוב פרק ו פסוק ד

(ד) כִּי חֲצִי שְׂדֵי עֲמָדֵי אֲשֶׁר חֲמַתָּם שְׂתָה רוּחֵי בְּעוֹתֵי אֱלוֹהַּ יַעֲרֹכוּנִי:

איוב פרק ז פסוק יב - כא

(יב) הֲיִם אָנִי אִם תִּנְיִן כִּי תִשִּׂים עָלַי מִשְׁמֶר:

(יג) כִּי אָמַרְתִּי תִנְחַמְנִי עֲרֵשִׁי יִשָּׂא בְשִׁיחִי מִשְׁכְּבִי:

(יד) וְחַתַּתְנִי בַחֲלָמוֹת וּמַחְזִינוֹת תִּבְעַתְנִי:

(טו) וְתִבְחַר מִחֲנֹק נַפְשִׁי מוֹת מֵעַצְמוֹתַי:

(טז) מֵאִסְתִּי לֹא לְעֹלָם אֶחֱיָה חֲדַל מִמֶּנִּי כִּי הֶבֶל יָמַי:

(יז) מָה אֶנּוֹשׁ כִּי תִגְדְּלוּנִי וְכִי תִשִּׂית אֵלָיו לְבָדָּ:

(יח) וְתִפְקְדֶנּוּ לְבִקְרִים לְרֹגְעִים תִּבְחַנְנוּ:

(יט) כִּמָּה לֹא תִשָּׁעָה מִמֶּנִּי לֹא תִרְפְּנִי עַד בְּלַעִי רִקִּי:

(כ) חֲטָאתִי מָה אֶפְעַל לָךְ נֹצֵר הָאָדָם לָמָּה שִׁמַּתְנִי לְמִפְגַּע לָךְ וְאֶהְיָה עָלַי לְמִשָּׂא:

(כא) וּמָה לֹא תִשָּׂא פִשְׁעִי וְתַעֲבִיר אֶת עוֹנִי כִּי עַתָּה לְעַפָּר אֶשְׁכַּב וְשַׁחַרְתְּנִי וְאִינְנִי:

• איוב פרק ט פסוק כב - כד

(כב) אַחַת הִיא עַל כֵּן אָמַרְתִּי תָם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה:

(כג) אִם שׁוֹט יָמִית פְּתָאם לְמַסַּת נְקִיִּים יִלְעָג:

(כד) אֶרֶץ נִתְּנָה בְיַד רָשָׁע פְּנֵי שֹׁפְטִיהָ יִכְסֶּה אִם לֹא אֵפוֹא מִי הוּא:

• איוב פרק י פסוק א – ו

- (א) נִקְטָה נַפְשִׁי בְּחַיִּי אֶעְזָבָה עָלַי שְׁיַחִי אֲדַבְרָה בְּמַר נַפְשִׁי:
- (ב) אִמַר אֶל אֱלֹהֵי אֵל תִּרְשָׁעֵנִי הוֹדִיעֵנִי עַל מַה תִּרְיַבְנִי:
- (ג) הַטּוֹב לָךְ כִּי תַעֲשֶׂק כִּי תִמָּאֵס יִגִיעַ כַּפֶּיךָ וְעַל עֵצַת רְשָׁעִים הוֹפְעֶתָ:
- (ד) הֵעִינִי בְשָׂר לָךְ אִם כִּרְאוֹת אָנוּשׁ תִּרְאֶה:
- (ה) הֲכִימִי אָנוּשׁ יָמֶיךָ אִם שְׁנוֹתֶיךָ כִימִי גָבַר:
- (ו) כִּי תִבְקֹשׁ לַעֲוֹנִי וּלְחַטָּאתִי תִדְרוֹשׁ:

• איוב פרק יג פסוק יח - כח

(יח) הִנֵּה נָא עֲרֹכְתִי מִשֹּׁפֵט יַדְעֹתִי כִּי אֲנִי אֶצְדָּק:

(יט) מִי הוּא יָרִיב עִמָּדִי כִּי עֵתָה אֶחָרִישׁ וְאֶגּוֹעַ:

(כ) אַךְ שְׁתִּים אֶל תַּעַשׂ עִמָּדִי אֲזִי מִפְּנֵיךָ לֹא אֶסְתַּר:

(כא) כִּפְּךָ מֵעָלַי הֲרַחֵק וְאַמְתֵּךְ אֶל תִּבְעַתְנִי:

(כב) וּקְרָא וְאָנֹכִי אֶעֱנֶה אוֹ אֲדַבֵּר וְהִשִּׁיבֵנִי:

(כג) כִּמָּה לִי עֲזוֹנוֹת וְחַטָּאוֹת פִּשְׁעֵי וְחַטָּאתִי הִדִּיעֵנִי:

(כד) לָמָּה פָּנִיךָ תִּסְתִּיר וְתַחֲשִׁבֵנִי לְאוֹיֵב לָךְ:

(כה) הֶעֱלָה נִדְף תַּעֲרוֹץ וְאֵת קֶשׁ יִבֶּשׂ תִּרְדֹּף:

(כו) כִּי תִכְתֹּב עָלַי מְרֻרוֹת וְתוֹרִישֵׁנִי עֲזוֹנוֹת נְעוּרָי:

(כז) וְתַשֵּׁם בַּסֵּד רַגְלֵי וְתִשְׁמֹר כָּל אַרְחוֹתַי עַל שְׂרָשֵׁי רַגְלֵי תִתְחַקֶּה:

(כח) וְהוּא כָרָקֵב יִבְלֶה כְּבָגֵד אֲכָלוּ עֵשׂ:

Gaspar De Crayer
1619 · oil on
canvas

Rutilio Manetti

Italian | 1571 - 1639

סדנת רובנס (מאה 17)

הנדריק בלומארט (1601-1672), איוב נלעג על ידי אשתו, הדפס
160x134 ס"מ, כנסיית סנט-ולדטרוודיס, הרנטלס, בלגיה

אשת איוב פואמה מקראית / דוד שמעונוביץ

נכתבה 1923

פורסמה הוצאת מסדה 1945

דוד שמעוני 1886 – 1956

משורר, סופר, מחנך ומתרגם עברי,

מחשובי המשוררים בתקופת התחייה

ומגדולי משוררי היישוב, חתן פרס

ישראל.

תוצרת הארץ - דוד טרטקובר

לֹא אוֹכֵל לְרֹאוֹת עוֹד פָּנָיו
לֹא אוֹכֵל לְשִׁמְעַתְּ לִוְנוֹתָיו:
לֹא צֵעַק בְּשִׁכְלוֹ אֶת בְּנָיו
לֹא קִלֵּל בְּשִׁכְלוֹ אֶת בְּנוֹתָיו

אַךְ כִּסָּה הַשְּׁחִין אֶת בְּשָׁרוֹ
וְהֵנָּה מָה נִמּוֹג לְבָבוֹ!
מָה יְקַלֵּל אֶת יוֹם הַבְּרָאוֹ
בְּמִסְפַּר יְרַחִים אֵל יְבוּא...

לְבַדָּד אֵשֶׁב עֲנִיָּה
בְּאֶהְלִי, אֶהְלֵ הַנָּשִׁים,
אֲךָ בָּאָה מִבַּעַד לַיְרִיעָה
אֵלַי לְחִישַׁת הַנְּחָשִׁים.

הוֹי נֹחֵי, נַפְשֵׁי, נֹחֵי...
אֲךָ אֲרָסָם צוֹרֵב לְבַתִּי:
הַתִּימָנִי וְהַשׁוֹחֵי
וְאִתָּם הַנְּעֻמָּתִי

הִן מָה אֶהְבֹּהוּ לְפָנִים,
אֵף הוּא אוֹתָם מָה אֶהֱבֵב,
וְעַתָּה יִרְעִים נְאֻמָּנִים
רַק יִזְרוּ מִלַּח עַל פְּצָעָיו.

לְפָנִים נְאוּמָם מָה נְעֵם:
"הֵי־יִשְׂרָאֵל! הֵתָם בְּתַמִּימִים!"
וְעַתָּה עֲלִיָּהֶם כְּלָהֶם,
וְעַתָּה הֵם אוֹתוֹ מֵאֲשִׁימִים...

אֵדָּ מָה לִּי וּלְרַעִים מְרַמִּים...
הָהָ, אֵין בְּעֵינַי דְּמַעָּה...
הֵן גַּם הוּא, הַתָּם בַּתְּמִים,
הֵן גַּם אֵיזֹב רַמָּה...

הָהָ, אֵיזֹב, אֵיזֹב! הַתִּדַּע
מָה עוֹלְלָתָ לִי, מָה עוֹלְלָתָ!?
לֹא תִשׁוּב עוֹד הָאֲבָדָה,
לֹא יִטְהַר מָה שְׁחַלְלָתָ...

אֲדַנִּי הַרְג יְלָדִי,
אֲדַנִּי הֶחֱרִיב אֶת נוֹי,
אֵךְ גַּם בְּסִפְקֵי אֶת יְדֵי,
אֵךְ גַּם עֵת קָפָא לְבָבִי,

אֵךְ גַּם בְּשֹׁכְבִי נִדְהַמְתָּ,
אֶלְמָת לַיְלֹוֹת וַיָּמִים,
שָׁמַעְתִּי בַּת קוֹל מְנַהֶמֶת:
עוֹד אֵיזֹב חַי הַתָּמִים!

הַתְּמִים! הַתִּדַע, אִיֹּב,
מָה הִיא תְּמִךְ הָאֵיתָן?
בֵּין חֲרָבוֹת לְבִי וְעֵיִן
עוֹד בָּנוּ תְּקוּוֹת בֵּיתָן...

אֶהְבֶּתִי מְבָנוֹת, מְבָנִים,
מִכָּל אֲשֶׁר לִי נְתַתָּ,
אֶת תְּמִתְךָ, תְּמִת הָאֵיתָנִים,
אֲשֶׁר מִפְּנֵי כָּל לֹא חָתָה.

לֹא יִרְאֶתְךָ יִרְאֵת אֱלֹהִים,
לֹא צְדִיקַת פְּזִרוֹנְךָ הַגְּדוּשָׁה,
לֹא טוֹבְךָ וְסוּרְךָ מֵרַע
בִּי עוֹרְרוּ רוֹמְמוֹת קְדוּשָׁה.

כִּי אִם תִּמְתָּךְ וְאַמְתָּךְ,
זוֹ תִמָּה נִשְׁגָּבָה וְקִשָּׁה:
לֹא נִשְׁאֵת פְּנֵי בְנֶךָ וּבֵיתְךָ,
לֹא הַדְרֹת פְּנֵי צַדִּיק וְרָשָׁע

וּבְתַמְתְּךָ זֹאת הָאֲדִירָה
חֲסִיתִי כְּבָצֵל חֲלָמִישׁ,
אֲשֶׁר מִמְּבֹול לֹא יִירָא
וּמִסַּעַר לֹא יִמִּישׁ.

אָהָה, הַחֲלָמִישׁ נָמַס...!

וְלָמָּה תִּשְׂאֵג כְּשִׁחַל,

לָמָּה תִּצְעַק חָמַס

עַל אַחִים, בְּגָדוֹ כְּמוֹ נַחֲלִי?

הַאֲתָה לֹא בְּגִדְתָּ בְּיוֹם נִיָּה?

הַאֲתָה תִּמְתָּךְ לֹא חֲלַלְתָּ?

מִדּוּעַ נִשְׂאֵת פְּנֵי אֱלוֹהִים?

מִדּוּעַ אוֹתוֹ לֹא קִלְלִית?

אם אדם יעשה סלף
האם לא על פניו תברכו?
ואלהים ענה פי אלף,
ואלהים הנשחית את ארחו.

כאשר לא הנשחית כל אדם -
גזל והחריב וטרף
ומדוע פיק נדם?
ומדוע לא שטפו אמריו.

אִמְרוֹת זַעַם רוֹתֵחַ
כְּשֶׁטָף אֵשׁ אוֹכְלֵת?
נִשְׂאֵת פְּנֵי הַרוֹצֵחַ!
נִשְׁקֶת הַמְּאֹכְלֵת!

וְעַל הַמְּזַבֵּחַ, עָלִיו
לֹהֵט דָם בְּנֵי וּבְנוֹתַי,
מִתְפַּלֵּשׁ גַּם תְּמִדָּה שְׁחֲלֵף,
גַּם אַחֲרוֹנֵת תְּקוּוֹתַי.

כְּבִרְזֹל מְלִבָּן עַל מִכָּה,
כְּסֵיעַר עַל סִכָּה רְעוּעָה
נִפְלָה עַל נִפְשֵׁי הַנְּמִקָּה
מִלְתּוֹ הַצּוֹרְבָה, הַפְּרוּעָה.

לוֹ דָּשׁ בְּשׁוֹט רְשָׁף אֶת בְּשָׂרִי
לוֹ שָׁפַךְ עַל רֵאשֵׁי יָם קְלָלוֹת -
אֵךְ לֹא דְבַר-הַבּוֹז הָאֶכְזָרִי:
"תְּדַבְּרִי כְּאֶחַת הַנְּבָלוֹת..."

הָאֵם דְּבָרְתִי הַמָּרָה
כָּאֵשׁ אֶת חַמָּתוֹ הַדְּלִיקָה?
בְּלַעְגִי, מִיֵּאוֹשׁ נִסְעָרָה:
"הָעוֹד בְּתַמְתֶּךָ תַּחֲזִיקָה?"

הָהָ אֵיזֹב עָלוֹב, עֲרִירִי...
הוּא יָדַע כִּי בָגַד בַּתְּמָה...
כֵּן, לַעְגִי הִיָּה מְרִירִי
כְּמְרִירוֹת הַנְּתִי אֵימָה.

וְאוֹלָם לֹא יָדַע, לֹא יָדַע
אֵיךְ פְּרָכָסָה נִפְשֵׁי הַדְּרוֹסָה,
בְּמִלְמֵל לְשׁוֹנֵי בְרַעְדָּה:
"בְּרֵךְ אֱלֹהִים וּמוֹתָה".

לֹא יָדַע מָה נוֹרָא קְרַבְנֵי
בְּדַרְשֵׁי לוֹ אֶת הַמּוֹת;
אֵיךְ נִשְׁכּוּ אֶת לְבֵי הָעַנִּי
אֶלְפֵי נַחֲשֵׁי שִׁלְהֶבֶת.

הֵן מָה כָּל חַיִּי בְּלִעָדָיו
בְּלִי אֵיזֹב הַטְּהוֹר-הַמְּצַרְעֵ? ...
כָּל בְּלֵהוֹת בּוֹר וּפְחָדָיו
לְעַמְתָּם חַג גִּיל וְאוֹרָה.

סוף הפואמה

הֵאֵם לֹא חָמַד לוֹ לְצוֹן
אֱלֹהִים, עֵת מִמָּרוֹם קָרָא,
כִּי אֵיזֹב לוֹ לְרִצּוֹן
וּבִרְעִים אֲפוֹ חָרָה?

כִּרְעִיו הוֹלְכֵי-שְׁחוֹחַ
גַּם אֵיזֹב לֹא דִבֶּר נְכוֹנָה!
גַּם הוּא לְעוֹשֵׂקוֹ כֹּחַ
נִכְנַע בְּאַחֲרוֹנָה...

אֲדַעְתָּהּ מֵאֲשֶׁר הֵנּוּ
וְחָלְקוּ עָלָיו עֲרַב:
אֱלֹהִים אֲסַף אֶת שְׁחִינוֹ
אֱלֹהִים הַנְּשִׁיב עֲדָרָיו;

וְאָחִיו וְיֹדְעָיו וְיַדִּידָיו
מִבֵּיָאִים לוֹ קְשִׁיטוֹת וּנְזָמִים -
וַיִּגְוֹנוּ כְּעֶשֶׂן נִדָּף
וּבְרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים!

לֹא כֵן אֲנִי אִשָּׁה סְכֵלָה:
בְּשִׁפְתַי אֵין רְנָנִים .
נִפְשִׁי לְנֹצֶחַ הַרְעָלָה,
הַשְׁקָתָה חֲמַת פְּתָנִים.

וְאִם גַּם בְּנֵי וּבְנוֹתַי
אֱלֹהִים מִקְבָּרִם יִקִּים
לֹא אוֹכֵל אֶשְׂכַח עֲצָבוֹתַי,
לֹא אֲשָׁלִים עִם יוֹשֵׁב שְׁחָקִים

עַד אִם קָם וְגָלָה
סוּד יִסּוּרֵי אֲדָמוֹת...
אֲזַ בְּגִילָה וְתַפְלָה
אֲשַׁפֵּךְ נַפְשִׁי וְאַמַּת - -

...לְדַמָּה קָמָה הַסְעָרָה
גַם בְּנַפְשֵׁי קָמָה דְּמָמָה.
אֵלְכָה לִי הַמְדַבְרָה,
אֲדַדָּה אֶל הַשְּׂמָמָה.

תָּמוּ, אֲזִלוּ דְמָעוֹתַי
צָרוּר וְחָתוּם גּוֹרְלִי.
הָיוּ שָׁלוֹם, שְׂדוֹתַי,
הָיָה שָׁלוֹם אֶהְלִי

גַּם לְךָ שְׁלוֹם וַיִּשְׁעָה,
אִיּוֹב בְּעֵלֵי מְלָפְנִים!
שָׁנַם מִתְנַיֶּה, שָׂא אִשָּׁה
וְהוֹלִיד בָּנוֹת וּבָנִים

וְאִם צוֹרֵךְ וּמִפְּלִטָּה
שְׁנִית בְּךָ יִתְעַלֵּל -
אֵל יִפֹּל לְבָבְךָ עָלֶיךָ:
הִתְפַּלֵּל אֵלָיו, הִתְפַּלֵּל.

וְאֲנִי אֵלֶיךָ לְצִיָּה,
כְּבֹר עֵינָהּ הַלְבָּנָה נְבֻטָּת.
שֵׁם בֵּין סִלְעֵי דוּמְיָה
אֲשַׁכְּבָה שׁוֹקֶטָת.

עַד שֶׁתְּשׂוּרְפֵנִי
אִשׁ הַשַּׁחַק הַשׁוּמָם,
עַד שֶׁיִּכְסֵּנִי
הַחֹל הַרְדָּ, הַדּוּמָם...

A woman wearing a black headscarf and a long black dress is walking away from the camera on a dirt path in a desert. The background shows rocky, brown hills under a hazy sky.

וְאֲנִי אֵלֶיךָ לְצִיָּה,
כְּבָר עֵינָהּ הַלְבָּנָה נִבְטָת.
שָׁם בֵּין סְלֵעֵי דוּמְיָה
אֲשַׁכְּבָה שׁוֹקֶטָת.

עַד שֶׁתִּשְׂרַפְנִי
אֵשׁ הַשַּׁחַק הַשׁוּמִם,
עַד שֶׁיִּכְסֵּנִי
הַחֹל הַרָדָּד, הַדּוּמִם...

o liebsamund nit ich dar
dich gudek welches vnsliche
dliche vnd das vnd wou
sind vnsliche die greiche

scans ungsamlich is den erthel
ed vns scald vnsliche os vns
vnd der haid der lare vns
vnd vns ang vns d' d' d' d' d'

wir die die tag vndem ich
dich vns vns vnsliche in die
dich vns vns ich vnsliche vns

vnsliche vns vns vnsliche vns
vns vns vns vnsliche vns
vns vns vns vnsliche vns

vnsliche vns vns vnsliche vns
vns vns vns vnsliche vns
vns vns vns vnsliche vns

אלברכט אלטדורפר,
סיפור לזרוס ואיוב,
בסביבות 1520,
המוזיאון הלאומי,
ורוצלב, פולין

רטנר

תבליט אבן קתדרלת נוטרה דאם, שרטור 1194

קולפון לתרגום השבעים

"וכתוב כי הוא (=איוב) עוד יקום (לתחייה) עם אלה אשר יקים ה'. זה נתפרש מתוך ספר ארמי (או: מבואר עליו בספר ארמי), והוא יושב בארץ עוץ על גבולות אדום וארם. ולפני כן היה שמו יובב, ולקח אשה ערביה והוליד בן ושמו אנון (=חננון?); והוא עצמו היה בן לזרח אביו מבני עשו, ואמו היתה בצרה, וכך היה דור משישי לאברהם. ואלה המלכים אשר מלכו לאדום, אשר גם עליה הוא מלך: הראשון בלק בן בעור, ושם עירו דנהבה; ואחרי בלק – יובב הנקרא איוב... (וכאן מובאים שמות נוספים הלקוחים מבר' אשית לא, לא ואילך). והרעים אשר באו אליו: אליפז מבני עשו מלך בני תימן, בלדד מושל בני שוח, צופר מלך הנעמים".

Our Father which art in Heaven

hallowed be thy Name

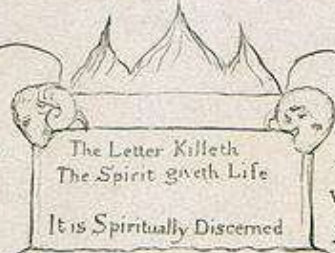
1

Thus did Job continually

There was a Man in the
Land of Uz, whose Name
was Job. & that Man
was perfect & upright

The Letter Killeth
The Spirit giveth Life
It is Spiritually Discerned

& one that feared God
& eschewed Evil. & there
was born unto him Seven
Sons & Three Daughters

WBlake inv & sculp

ייסורי איוב

שם האמן: מנדין יאן

משמאל, איוב יושב על ערימת אפר, לצידו אשתו. מימין להקת נגנים קטועי איברים מנגנת. ברקע המרכזי, השטן מחקרב.

סכניקה: שמן על לוח
מיקום: מוזאון שארטרוח, דואי
תאריך: 1550
מידים: 67x141

תאמר

משמאל, רישום (פרט) של רובנס לאשתו של איוב (לשעבר אוסף פיירפקס מאריי), מימין, חריטה מהתנ"ך של סטימר, שהיווה השראה לרובנס.